

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING ST-SPUR-inspektion

Inspektionsdatum: **2017-10-02 - 2017-10-06**

Ögonkliniken, Södersjukhuset
Klinik

Stockholm
Ort

Kristina Tornqvist och Kerstin Edlund
Inspektörer

Gradering

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetskriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer.
- D Flera allvarliga brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

STRUKTUR

A Verksamheten

Södersjukhusets ögonklinik, Stockholm har tillsammans med Sankt Eriks ögonsjukhus och de privata vårdgivare som ingår i Vårdval Stockholm ett primärt upptagningsområde på ca 2,3 miljoner invånare. Ögonkliniken, Södersjukhusets är ett eget verksamhetsområde vars uppdrag är att bedriva allmän ögonsjukvård, akut ögonsjukvård, viss plastikkirurgi med tilläggsuppdrag injektionsbehandling. Basal ögonsjukvård hänvisas i första hand till vårdgivare inom Vårdvalet.

Kliniken bedriver en bred och heltäckande öppenvårdsverksamhet. Sjukhuset bedriver operationsverksamhet inom ögonplastikkirurgi och intravitreal injektioner. Ögonkliniken har utbildningsverksamhet och forskningsenheter knutna till Karolinska Institutet. Utbildningsverksamheten innefattar klinisk placering i oftalmologi för studenter på läkarprogrammet. Syncentral sorterar under annan förvaltning. Klinikens verksamhet är tillräckligt bred för att täcka målbeskrivningen för ST under del av utbildningstiden och med nuvarande planering av ST-läkarutbildningen där 60 % av tjänstgöringstiden förläggs till S:t Eriks ögonsjukhus ges samlat en mycket god och strukturerad utbildningstid. Ögonkliniken tar regelbundet emot randande ST-läkare inom allmänmedicin.

Sammanfattningsvis har verksamheten en god planering av ST-läkarutbildningen och i nära samarbete med S:t Eriks Ögonsjukhus är den tillräckligt stor och allsidig för att erbjuda adekvat bredd inom ögonspecialiteten. Verksamheten har jouransvar för akuta ögonpatienter under kontorstid, under placering på S:t Eriks Ögonsjukhus deltar ST-läkarna i kontinuerlig jour. Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialitetsutbildningen ska genomföras och utvärderas. En jämställdhetsplan finns på övergripande nivå.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Samtliga handledare är specialister i oftalmologi. Alla handledare har genomgått handledarutbildning. Specialistkompetent studierektor finns som har genomgått handledarutbildning. Studierektorn har en skriftlig uppdragsbeskrivning med viss arbetstid, efter behov, avsatt för uppgiften.

Mycket god tillgång till kliniska instruktörer i det dagliga arbetet.
Vetenskaplig handledare med forskningserfarenhet finns.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

C Lokaler och utrustning

God teknisk utrustning finns. Lokalerna är ändamålsenliga. ST-läkare delar rum och har egen arbetsplats och dator. God tillgång till bibliotekstjänst. God teknisk utrustning finns.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

ST-läkare introduceras enligt enhetens introduktionsprogram. ST-läkarna har ST-kontrakt samt individuella utbildningsprogram som överensstämmer med målbeskrivningen innefattande tjänstgöring på S:t Eriks Ögonsjukhus. Följsamheten till utbildningsprogrammet är god och det revideras skriftligen enligt anvisning. Utbildningen under tjänstgöringen på Södersjukhuset är integrerad under de två första åren, inom de delar som fullföljs där. Under de följande åren på S:t Eriks Ögonsjukhus är tjänstgöringen indelad i blockplaceringar inom de olika subspecialiteterna/sektionerna, där varje sektion har ett eget utbildningsprogram och varje placering avslutas med någon form av kunskapskontroll. Den sammanlagda jourtjänstgöringen med jourfall utgör mindre än 30 % av den aktiva tjänstgöringstiden.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐

- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

EHandledning och uppföljning

En personlig handledare är utsedd för varje ST läkare. Handledarsamtal genomförs regelbundet, i regel en gång per månad och planeras in i schemat under tiden på Södersjukhuset, därefter behålls samma huvudhandledare under tjänstgöringen på S:t Erik och då lämnas planeringen till ST-läkare och handledare gemensamt och träffar kan ske mycket glest.

Handledarsamtal liksom uppnådd kompetens, förvärvade kunskaper och färdigheter i enlighet med målbeskrivningen dokumenteras av ST läkarna.

Handledaren för ST enligt 2015 års regelverk dokumenterar inte handledningen.

Specialistkollegium genomförs regelbundet en gång per år under tjänstgöringstiden på Södersjukhuset och återkoppling ges av handledaren till ST-läkaren. Verksamhetschefen har årliga medarbetarsamtal med ST-läkarna.

Tillgång till klinisk handledare finns på samtliga placeringar under hela utbildningstiden, vilket ger god tillgång till instruktioner i det dagliga arbetet.

Huvudhandledaren befinner sig på Södersjukhuset även under ST-läkarens placering på S:t Eriks Ögonsjukhus och under denna tid sämre struktur på handledningen.

Ingen övergripande handledare finns på S:t Erik, studierektor på SÖS har under denna tid kontakt med S:t Eriks Ögonsjukhus i samband med årligt specialistkollegium men huvudhandledaren har ingen kontakt med verksamheten där.

Detta har nu åtgärdats omedelbart efter inspektionen

- A Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning
- B Uppfyller SOSFS
- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser och utbildningar planeras in i ST tjänstgöringen och ST läkaren får gå alla förekommande ST kurser inom specialiteten. ST läkarna erbjuds även andra externa utbildningar inom specialiteten. Kurs i ledarskap, kommunikation, forskningsmetodik, sjukvårdsorganisation erbjuds liksom handledarkurs. Mycket ambitiöst internt utbildningsprogram finns för hela ST-gruppen tillsammans med S:t Eriks Ögonsjukhus samt ambitiösa utbildningsprogram på de olika sektionerna där. Schemalagd tid för självstudier finns liksom administrativ tid.

- A Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning
- B Uppfyller SOSFS
- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Utbildning erbjuds för att erhålla ett medicinskt och vetenskapligt förhållningssätt. ST-läkare genomför ett skriftligt individuellt forskningsarbete enligt målbeskrivningen och detta rapporteras på avsett vis. Tid avsätts för arbetet i tillräcklig utsträckning.Handledare med adekvat akademisk kompetens för det vetenskapliga arbetet finns. Kvalitetsarbete genomförs enligt målbeskrivning. Minst ett självständigt forskningsprojekt har avrapporterats från verksamheten de senaste åren. Inom verksamhetsområdet finns kompetens för evidensbaserat kvalitetsförbättringsarbete. God möjlighet till fortsatt forskning.

- A Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning
- B Uppfyller SOSFS
- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Kurs inom bland annat ledarskap och kommunikativ kompetens erbjuds. Medsittning används strukturerat. ST läkare har läkarstuderande och auskultande ST-läkare inom allmänmedicin med under sina mottagningspass. Strukturerad uppföljning av utveckling inom ledarskap och pedagogik sker i begränsad omfattning

- A Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning
- B Uppfyller SOSFS
- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

Styrkor

- Allmän oftalmologisk verksamhet med goda möjligheter att följa patienter över tid
- Bra arbetslokaler, ST-läkare har egen arbetsplats med dator.
- ST-kontrakt finns
- Engagerad studierektor
- Ledningen har hög ambition för och är positivt inställd till god ST-utbildning
- God tillgång till specialist att fråga inom alla delar av verksamheten
- Individuell utbildningsplan finns
- ST-läkare dokumenterar enligt kraven
- Specialistkollegium genomförs
- Introduktionsprogram vid tjänstgöringens början finns
- God struktur finns för hela ST-tidens genomförande enligt utbildningskraven
- Ambitiöst internutbildningsprogram
- God möjlighet till deltagande i externa kurser/konferenser
- Möjlighet till fortsatt forskning
- Handledarsamtal schemalagda under placering på SÖS
- Schemalagd studietid och administrativtid
- Specialistexamen rekommenderas. Tid för instudering på arbetstid ges.

Svagheter

- Huvudhandledaren har bristfälliga möjligheter att följa ST-läkarens utveckling under de tre senare åren av utbildningstiden.
- Struktur för handledning under de senare åren av ST-utbildningen saknas
- Handledarsamtal dokumenteras något bristfälligt

Förbättringspotential

- Handledarfunktion under ST-läkarens placering på S:t Eriks Ögonsjukhus (som är mer än halva ST-läkarens utbildningstid) bör få en lösning, exempelvis genom att införa bihandledare placerad på S:t Erik under tjänstgöringstiden där
- Förbättra möjligheten att genomföra schemalagd handledning med huvudhandledare under tiden på S:t Erik för att öka kontakten mellan huvudhandledare och ST-läkare under placeringen där..
- Förbättrad kommunikation mellan huvudhandledare och ST-ansvariga på aktuella sektioner och studierektor på S:t Erik.
- Införande av handledarträffar kan övervägas, eventuellt gemensamt med S:t Eriks Ögonsjukhus
-
-
- Efter inspektionen har man snabbt åtgärdat den påpekade bristen av personlig handledare under placeringen på S:t Eriks ögonsjukhus och ST-läkarna har fått en bihandledare under placeringen där.

LÄKARNAS INSTITUT FÖR PROFESSIONELL UTVECKLING I VÅRDEN